

KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Årg. II.

Onsdagen den 23 juli 1919.

Nº 14.

Redaktionens adress: Reväl, Riddaregatan 3.

Till landsmännen!

5 långa och hårda krigsår hava hemsökt oss i Estlands torftiga bygder. De hava medfört svåra prövningar, försakelser och lidanden av många slag. Nu hava storriken underskrivit världsfreden, men hos oss är nöden ännu icke över, och faran ej förbi. Ännu råder här ingen fred; ännu ligga våra bästa män i fält; ännu saknas bröd, arbetskraft och försörjare i så många hem; ännu hava vi att kämpa med både ekonomiska, politiska och kulturella svårigheter.

Enigt och modigt har vårt svenska folk härute burit sin hårda lott och fullgjort sin plikt efter bästa förmåga, men vi få icke glömma att dessa lidanden och ombäranden ofta sätta tålmodet på prov och lätt bereda jordmän för missnöjet, så att man frästas att glömma livets stora uppgift och höga mål; tänker blott på sig själv och glömmet nästan.

Det jäser i folkhaven och svallvågorna nå våra öar och kuster. Även vi hava ovänner och fiender, som vilja åstadkomma oenighet, missstro och splittring i vårt lilla samhälle. Mot dem hava vi att vara på vakt och icke i okunnighet själva hjälpa till att avhugga den gren på vilken vi sitta.

Den osunda politiska luft, som strömmar fram från öster, och från en del grannar, kan så lätt utbreda smittans frö, och detta så mycket mera, som vi ännu icke haft någon politisk utbildning och som århundradens lidanden även i viss mån tryckt sin prägel på vår goda svenska stam. Svenske män och kvinnor! Vi hava samlats kring Svenska Folkförbundets fana i kamp för det rätta, sanna och ädla. Vårt syftemål är välbekant, vårt program tydligt.

Till följd av olika orsaker utkommer nästa nummer av Kustbon icke förr än efter 14 dagar, den 6 augusti.

Redaktionen uppmanar dem av läsarne, som icke gjort det ännu, att insända sina prenumerationsavgifter för tiden till den 1 augusti.

Samtidigt uppmanas de ärade läsarne att förnya prenumerationen för tiden från den 1 augusti.

Redaktionen.

Där står bland annat:

„Att bevara och skydda våra livsintressen i fråga om modern mål, kultur, politiska och medborgarligen rättigheter; demokratisk styrelseform, bygd på fullständig folkakt; jordfrågan bör lösas fortast möjligt och åt alla, som så önska, beredas tillfälle att skapa eget hem och få eget jordbruk; folkbildningen bör med all kraft utvecklas; förståelse för lagarnas helgd fordras och självvåldet, må det komma från höger eller vänster, är orättvist och bör bekämpas.“

Vi hava icke uppgått i något estniskt parti, om vi ock vid valen till Konstituerande församlingen ingingo valförbund med det kristliga folkpartiet och hade för ändamålet vår representant i partiets centralkommitté. — Vi få samtidigt även säga, att vi i princip erkänna, att den kristliga kulturen har varit och är av stor betydelse i folkens liv och utveckling.

Trogen vår uppgift vilja vi gå fram utan att vika till höger heller vänster.

Svenske man och kvinna! Fäll ej modet!
Svårigheterna äro till för att övervinnas. Se, det
ljusnar i fjärran! Fullgör troget din plikt som
en ärlig svensk och kom i håg, att
„enighet, trofasthet, är dina söners lära“!
Reval, den 20 juli 1919.

Hans Pöhl.

Ordförande i Svenska Folkförbundet,
Sv. representant i Eestis Konstitu-
rande församling.

Fäderneslandet.

Tillägnat rikssvenskar i Estland.

Känner du landet det vida ljusa,
Där älvar och forsar mäktigt brusa,
Landet, som främlingars sinnen tjusa,
Mäktigt och trolskt i saga och sång,
Där du har trampat de första stegen,
Fostrats och lyssnat till sång och sägen,
Sagans, du kanske på färdevägen
Glömt och förgätet: „Det var en gång . . .“

Säg, minnes du stugan röd vid stranden,
Där du som liten har lekt i sanden,
Ledd av den stödjande modershanden,
När du de stapplande stegen tog.
Säg, minnes du än trots alla åren
Gamla mor med de grånade håren;
Minnes du ännu i ögat tåren,
När du i fjärran från hemmet drog.

Men kanske du vandrat uppå färden
Irrande pilgrim för vitt i världen
Och glömt och förgätet barndomshården,
Furornas sus i din hembygds skog.
Sök då finna den gamla leden,
Stigen, som bär över allfarheden,
Dröm dig ånyo som barn till Eden,
Brandomens Eden — du minns den nog.

När uti sömnen du söker vila,
Låt då dina drömmars tankar ila,
Och träd då på långfärd tusenmila
Åter som barn inom hemmets dörr.
Vandra ånyo bland berg och dalar
Under de skuggande pelarsalar,
Lyssna till furornas sus, som talar
Manande mäktigt till dig som förr.

Här är det landet, som först dig födde,
Landet för vilket fäderna blödde,
Så att en frihetens morgon glödde
Över ett folk uti seklers natt.

Och se de trädde i morgonväkten
Fram ur fångsel och skymmande häkten
Fädernas gärning för kommande släkten.
Lyser ur häfdernas dunkel matt.

Må du ej svika fädernejorden,
Fosterbygden och hemmet i norden —
Då vore du icke värdig vorden
Att kallas svensk, där din vagga stått.
Nej, må vi som svenskar glömma grandet
Och grollet och knyta bergfast bandet,
Som binder oss samman med fosterlandet
Och svearnas fana i gult och blått.

Imastu sanatorium i juli.

Erik P—n.

Svenska — Estland.

Från Reval.

Den 16 juli avled efter några dagars sjukdom
(lunginflammation) expeditorn Matts Ihrman, 50 år
18 dagar. Den avlidne var en vaken och verk-
sam medlem i vårt svenska samhälle samt tillhörde
Svenska Odlingens Vänners styrelse från förenin-
gens grundläggning 1909 ända till sin död.

Vid graven stå sörjande hans hustru och
6 minderåriga barn, 5 döttrar och 1 son.

Mycket svårt hade den trogne kämpen, isyn-
nerhet under de sista krigsåren, att skaffa det
nödtorftigaste åt sin talrika familj, men ännu mör-
kare ter sig nu framtiden för de värnlösa, sedan
de följt sin försörjare till hans sista vilorum.

Den hädangänge vilar i „Fredberg“, svenska
församlingens i Reval kyrkogård, där sorgged-
tjänsten den 18 juli förrättades av folkrepresen-
tanten herr H. Pöhl. Närvarande voro omkr.
200 personer anhöriga, vänner och bekanta.

Vila i fred, du trogne svenske man!

Den sörjande makan och barnen be härmed
och på detta sätt få uttala sitt hjärtliga tack till
konsul E. Cahlobäck och Hamnarbetareförening-
gen, som visat sitt stora deltagande med att så
rikligen bekosta utgifterna för begravningstill-
ningarna jämte kransar och blommor.

Från Ormsö meddelas, att åskregnet, som
nästan dagligen återkommer, nu redan under 2
veckors tid, betydligt hindrar höbärgningen.

I Nuckö, Enby, antändes den 7 juli av blixten A. Tuis gård, som nedbrann.

Svenska Folkförbundets i Estland lokalgrupper på Ormsö, i Nuckö, Rickholtz, Odinsholm, Rågöarna, Korkis Wihterpal och Runö uppmanas att fortats möjligt insända korta redogörelser över Förbundets verksamhet jämte förteckning över styrelsemedlemmarne till Centralstyrelsen, Riddaregatan 3, Reval.

Centralstyrelsen.

Politiska nyheter.

Korta notiser.

Vad kriget med Ryssland beträffar, så är ställningen allt fortfarande i det stora hela oförändrad. I riktningarna Gatschina, Porhov och Ostrov uppgivnas striderna vara mycket häftiga. Fienden har på flera ställen blivit tillbakastad. Våra trupper ha gått över Welikaja och tåga framåt, varid de intagit en mängd byar. — I riktningen Toroshino ha våra genombrutit fiendens front; fienden flyr. — Även Nordarmén har igen börjat anfälla fienden i riktningarna Gatschina, Luga och Porhov, varid framgångarna för nämnda armé varit goda: byar intagits, fångar och kulsprutor erhållits.

I vårt eget land ha vi under den gångna veckan fått uppleva en regeringskris. V. Kingisep, som under de rödas tid var guvernementskommisarje och i början av est-ryska kriget i hemlighet vistades i landet och uppviglade befolkningen till uppror mot Eestis Regering för att få den störtad, har nu själv offentligt meddelat, att han den tiden, då Interimsregeringen sökte honom, funnit sitt gömställe hos dåvarande Rikskontrollören och nuvande Inrikesminister A. Oinas. Denna skandal, att minister Oinas upplåtit sitt kvarter åt riksförrädaren, då regeringen gjorde allt för att få honom fatt, har bland annat föranlett, att minister Oinas tvingats att inlämna sin avskedsansökan. Tills vidare skötas Inrikesministerns åligganden av Jurisministern Jakson.

Lokala meddelanden.

Sädespriserna för den nya skörden äro fastställda: rågen 36 mk., kornet 28 mk. och havran 24 mk. pr. pud.

Falska 100, 200 och 500 marks Estniska obligationslånesedlar äro i gång. Trycket och ornamenten äro något sämre än på de rätta sedlarna. I Reval har man kommit förfalskarne på spåren.

Befolkningstillväxten i Reval och Hapsal.

År 1847 hade staden Reval enligt en geografisk handbok 30,000 invånare och Hapsal 1,000. Ett arbete om de baltiska länderna av A. von Engelhardt anger folkmännen i Reval 69 år senare eller 1916 till 131,000 och i Hapsal till 14,000, meddelar oss en av „Kustbons“ vänner.

Officiella meddelanden.

Republiken Eestis tillfälliga styrelseform.

Antagen av den Konstituerande församlingen den 4 juni 1919.

(Publicerad i „Regeringsbladet“ № 44)

I Allmänna bestämmelser.

§ 1. Eesti är en självständig oavhängig demokratisk republik

§ 2. Till Republiken Eestis lantområde höra: Harrien, Wiek, Järven, Wirland jämte staden Narva och omgivning, Dorpats krets med Piirisaar, Petschor krets (staden Petschor, kommunerna Petschor, Isborsk, Pankovits och Slobodka), Verro krets jämte kommunen Gamla Laitsina, Fellins krets, Pernau krets jämte kommunerna Öpiku (Ipiku), Laatre (Möisakül), Arawest, Metskül och Heinast, staden Walk jämte kommunerna Walk, Paju, Sooru, Luke, Oomul, Pödel och Ergmäe samt andra utmed kusten av fastlandet liggande platser, där estnisk befolkning bor; Ösel, Dagö, Moon, Runö, Kihnö, Ormsö (Wormsö), Odinsholm Rågöarna, Nargö, Wulf, Wrangelsholm, Stora och Lilla Tütters jämte andra öar och sandrev i Östersjön, Riga och Finska vikarna inom följande område: från kommunen Heinast södra gräns går gränslinjen söder om Gretagrund genom Grnw 23°46' östra längdgrad och 57°40' nord-

lig breddgrad, vänder därifrån till Kalkgrund 22°45' ost. l. gr. och 58° nord. br. gr., därifrån till Sörwe sandrevs spets 22° ost. l. gr. och 57°46' nord. br. gr., sedan parallellt ända till meridianen 21°, därifrån utmed meridianen till 59° nord. br. gr., vänder därifrån i Finska viken och går i rak linje norr om Revelsteins sandrev 25° ost. l. gr. och 59°53' nord. br. gr., och därifrån parallellt norrom Stora Tütters till meridianen 28°10'.

Det slutliga fastställandet av Republiken Eestis gränser med grannriken mot fastlandet och sjösidan sker genom internationella avtal och på vilkor, som äro förutsedda i avtalen.

Anmärkning: Republiken Eestis lantområde mot sjösidan är angivet i den till denna styrelseform bifogade kartan № 1557.

§ 3. Republiken Eestis riksspråk är estniskan. I de orter, där befolkningens majoritet icke är estnisk, utan nationell minoritet, kan som lokalt självstyrelse ämbetspråk vid sakförandet användas den ifrågavarande nationella minoritetens språk, varvid dock var och en i dessa institutioner har rättighet att använda riksspråket. De lokala självstyrelseinstitutionerna, varest den nationella minoritetens språk användes, måste begagna riksspråket vid sina meddelser med riksinstitutionerna, ävensom med de självstyrelsers ämbetsverk, som icke använda samma nationella minoritetsspråk.

Medborgare av de lokala nationella minoriteterna ha rättighet att vända sig till Rikscentralstyrelsen på sitt eget modersmål. I vilken mån de nationella minoriteternas språk får användas vid domstol och lokala riksinstitutioner, fastslås närmare av en särskild lag.

Anmärkning: Som lokala nationella minoriteter anses tyskar, ryssar, svenskar och letter.

(Fortsättning.)

Annons.

Köper

№ 2, № 3 och № 7

av tidningen „Kustbon“ för innevarande år samt fullständig argang 1918.

Prisuppgift kan lämnas till redaktionen, Reval, Riddaregatan 3.

Kaufmann.

Svenska Folkförbundets i Estland Centralstyrelse

kallas till sammanträde å Svenska skolan i Reval onsdagen, den 30 juli kl. 7 e. m., för behandling av frågan angående Förbundets registrering (av Republikens ämbetsverk).

H. Pöhl,
ordföranden.

Prenumerera på

KUSTBON,

Estlands svenskarnes egen tidning, som utkommer en gång i veckan.

Prenumerationen å tidningen sker hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval, i bygderna hos ombudsmännen och i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaregatan 10 Stockholm.

Priset på „Kustbon“ är i Estland och Finland Mk. 1:50 pr. månad i Sverige Kr. 0:75 pr. månad, postarvodet i båda fallen inberäknat. De som redan betalt Mk. 4:50 få tidningen till den 1 augusti 1919.

Sprid tidningen, samla prenumeranter, sä lösnummer.

Redaktionen.

Tva unga, glada, bildade

Estlands svenskor önska brevväxling.

Hildegard och Olga.

Kustbons Redaktion, Riddaregatan 3, Reval.

Frimärkssamlare::

Undertecknad önskar träda i förbindelse med frimärkssamlare i Estland i och för byte av estländska frimärken mot svenska och andra skandinaviska ävensom utländska krigsmärken.

Tillskriv E. SÖDERLING,
Landskrona, Sverige.